

23 straipsnis. Alui taikomi akcizų tarifai

1. Alui taikomas 9,46 euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais akcizų tarifas, kuris nustatomas už produkto hektolitrą.

Komentaras

1. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas akcizų tarifas taikomas alui (produktams, atitinkantiems AĮ 3 straipsnio 8 dalyje apibrėžtą alaus sąvoką). Apmokestinamo alaus akcizų tarifas priklauso nuo faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos.

2. Pagamintas Lietuvos Respublikoje, atgabentas iš kitų ES valstybių narių ar importuotas faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos alaus kiekis turi būti perskaičiuotas į alaus kiekį, kuriame alkoholio koncentracija sudaro 1 proc. tūrio. Šiam tikslui alaus faktinis kiekis hektolitrais dauginamas iš alaus faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos.

3. Akcizų suma alaus kiekiui apskaičiuojama, alaus kiekį dauginant iš šiame straipsnyje nustatyto 9,46 euro už 1 proc. faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos už produkto hektolitrą (0,0946 euro už produkto litrą) tarifo.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 10 hektolitrų Lietuvos Respublikos alaus darykloje pagaminto ar iš kitų ES valstybių narių atgabento alaus, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija 5,5 proc.

Akcizų suma apskaičiuojama taip:

1) Apskaičiuojamas alaus kiekis, kuriame faktinė tūrinė alkoholio koncentracija sudaro 5,5 proc. (hektolitrais prie 1 proc.). Taigi, faktinis alaus kiekis hektolitrais dauginamas iš faktinės šio alaus alkoholio koncentracijos:

$$10 \text{ HLT} \times 5,5 (\text{proc.}) = 55 \text{ HLT}$$

2) Atsižvelgiant į tai, kad deklaruotini alaus akcizai bus apskaičiuojami pagal litrus*, gauti hektolitrai turi būti išreikšti litrais:

$$55 \text{ HLT} \times 100 \text{ LTR} = 5\,500 \text{ LTR}$$

3) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma:

$$5\,500 \text{ LTR} \times 0,0946 \text{ Eur/LTR} = 520,3 \text{ Eur} = 520 \text{ Eur}$$

*Pagal Akcizų deklaracijų FR0630, FR0630A formose nurodomų matavimo vienetų lentelę, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2004 m. gegužės 26 d. [įsakymu Nr. VA-106](#) „Dėl akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

4. Importuojant alų akcizai apskaičiuojami taikant AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nustatytą akcizų tarifą – 9,46 euro už 1 procentą faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos už produkto hektolitrą.

Pavyzdys

Reikia apskaičiuoti mokėtiną akcizų sumą už 10 hektolitrų importuojamo alaus, kurio faktinė tūrinė alkoholio koncentracija 5,5 proc.

Akcizų suma apskaičiuojama taip:

1) Apskaičiuojamas alaus kiekis, kuriame faktinė tūrinė alkoholio koncentracija sudaro 5,5 proc. (faktinis alaus kiekis hektolitrais dauginamas iš faktinės šio alaus alkoholio koncentracijos):

$$10 \text{ HLT} \times 5,5 (\text{proc.}) = 55 \text{ HLT}$$

2) Apskaičiuojama mokėtina akcizų suma:

$$55 \text{ HTR} \times 9,46 \text{ Eur/HTR} = 520,3 \text{ Eur} = 520 \text{ Eur}$$

2. Mažos alų gaminančios įmonės (toliau – mažosios alaus daryklos) 10 tūkst. hektolitrus per metus realizuoto alaus taikomas 50 procentų mažesnis akcizo tarifas, negu nustatytas šio straipsnio 1 dalyje. Šiame įstatyme mažąja alaus darykla, kuriai taikoma šioje dalyje nurodyta akcizų lengvata, laikoma per kalendorinius metus ne daugiau kaip 80 tūkst. hektolitrus alaus pagaminanti įmonė, pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus pripažįstama teisiškai ir ekonomiškai nepriklausančia nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės (išskyrus atvejus, kai šių alų gaminančių įmonių kartu per kalendorinius metus pagaminto alaus kiekis neviršija 80 tūkst. hektolitrus), o įmonės gamybinės patalpos yra fiziškai atskirtos nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės. Šioje dalyje nurodyta akcizų lengvata netaikoma pagal licencines sutartis pagamintam alui. Šioje dalyje alaus gamyba nelaikomas kitoje alų gaminančioje įmonėje pagaminto alaus maišymas ir (arba) pilstymas. Šios lengvatos taikymo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. Mažųjų alų gaminančių įmonių (toliau – mažosios alaus daryklos) 10 tūkstančių hektolitrus per metus realizuoto alaus taikomas 50 procentų mažesnis akcizų tarifas, negu nustatytas šio straipsnio 1 dalyje.

2. Mažąja alaus darykla, kuriai taikoma šioje dalyje nurodyta akcizų lengvata, laikoma mažoji alaus darykla, kuri atitinka visus šiuos požymius:

- a) per kalendorinius metus pagamina ne daugiau kaip 80 tūkstančių hektolitrus alaus;
- b) pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus kriterijus pripažįstama teisiškai ir ekonomiškai nepriklausoma nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės (išskyrus atvejus, kai šių alų gaminančių įmonių kartu per kalendorinius metus pagaminto alaus kiekis neviršija 80 tūkstančių hektolitrus);
- c) mažosios alaus daryklos gamybinės patalpos yra fiziškai atskirtos nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės.

3. Šioje dalyje komentuojamos lengvatos taikymo tvarką nustato Akcizų lengvatos taikymo mažųjų alaus daryklų alui tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 4 d. [nutarimu Nr. 821](#) „Dėl Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo įgyvendinimo“ (toliau – Aprašas). Aprašo 2 punkte nustatyta, kad teisiškai ir ekonomiškai nepriklausančia nuo bet kurios kitos alų gaminančios įmonės laikoma mažoji alaus darykla, kuri su kitomis alų gaminančiomis įmonėmis nepriklauso susijusių ūkio subjektų grupei pagal [Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo](#) (toliau – Konkurencijos įstatymas) nustatytus kriterijus. Pagal Konkurencijos įstatymą, susijusių ūkio subjektų grupė yra laikomi du ar daugiau ūkio subjektų, kurie dėl savitarpio kontrolės yra laikomi vienu ūkio subjektu koncentracijos priežiūros tikslais apskaičiuojant bendrąsias pajamas ir rinkos dalį. Taigi, nurodyta savitarpio kontrolė iš esmės yra siejama su kito ūkio subjekto valdymu, t. y., atvejais, kai vienas ūkio subjektas tiesiogiai arba netiesiogiai (per kitus ūkio subjektus) turi daugiau kaip pusę kito ūkio subjekto akcijų, kitokių vertybinių popierių ar turto arba turi teises į daugiau kaip pusę balsų, arba turi teisę skirti daugiau kaip pusę priežiūros ar valdymo organų narių ir pan.

Gamintojas gali būti laikomas teisiškai ir ekonomiškai nepriklausomu šiais atvejais:

- kai kitas, tos pačios rūšies alkoholinių gėrimų gamintojas, neturi teisės daryti dominuojančios įtakos pagal įmonių sudarytą sutartį arba jo memorandumo ar įstatų nuostatą;
- kai kitas, tos pačios rūšies alkoholinių gėrimų gamintojas, pagal susitarimą su kitais kito subjekto akcininkais ar nariais nekontroliuoja daugumos akcininkų ar narių balsavimo teisių.

Pavyzdys

Įmonės „X“ ir „Y“ yra mažosios alaus daryklos. Įmonė „X“ pagal paslaugų teikimo sutartį, sudarytą su įmone „Y“, įsipareigoja pirkti žaliavas, pagaminti alų pagal įmonės „Y“ pateiktą technologinį receptą ir šį alų parduoti įmonei „Y“.

Atsižvelgiant į tai, kad tarp įmonių nesusiklosto aukščiau nurodyti santykiai, t. y., įmonės neturi teisės daryti dominuojančios įtakos pagal įmonių sudarytą sutartį arba jo memorandumo ar įstatų nuostatą ir pagal susitarimą su kitos įmonės akcininkais ar nariais nekontroliuoja daugumos akcininkų ar narių balsavimo teisių, šios įmonės turi būti laikomos teisiškai ir ekonomiškai nepriklausomos viena nuo kitos.

4. Šioje dalyje nurodyta lengvata gali būti taikoma:

- a) Lietuvos Respublikoje įregistruotų alaus daryklų alui (įskaitant naujų įregistruotų alaus daryklų alų);
- b) į Lietuvos Respubliką iš kitų ES valstybių narių mažųjų alaus daryklų atgabentam alui;
- c) Lietuvos Respublikoje importuotam užsienio valstybių mažųjų alaus daryklų pagamintam alui.

5. Mažoji alaus darykla, per kalendorinius metus numatanti pagaminti ne daugiau kaip 80 tūkstančių hektolitrus alaus ir pageidaujanti, kad 10 tūkstančių hektolitrus jos per einamuosius kalendorinius metus realizuoto alaus būtų taikoma akcizų lengvata turi Valstybinei mokesčių inspekcijai pateikti laisvos formos pranešimą dėl akcizų lengvatos taikymo mažosios alaus daryklos alui (toliau - pranešimas), vadovaudamasi Akcizų lengvatos taikymo nepriklausomiems smulkiesiems alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2022 m. vasario 10 d. [įsakymu Nr. VA-17](#) „Dėl Akcizų lengvatos taikymo nepriklausomiems smulkiesiems alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Lengvatos taisyklės).

Tais atvejais, kai pranešimą pateikia mažoji alaus darykla, pradėjusi gaminti alų einamaisiais kalendoriniais metais, pranešime turi būti papildomai nurodyta, kiek alaus mažoji alaus darykla numato pagaminti iki einamųjų kalendorinių metų pabaigos, taip pat santykinį metinį alaus kiekį, kuris apskaičiuojamas dalijant pranešime nurodytą numatomą iki metų pabaigos pagaminti alaus kiekį iš mėnesių, kuriais tais metais numatoma gaminti alų, skaičiaus (įskaitant tą mėnesį, kurį pradėta alaus gamyba) ir dauginant iš 12. Pranešimas gali būti pateikiamas tik tuo atveju, jeigu šiuo būdu apskaičiuotas tokios mažosios alaus daryklos santykinis metinis alaus kiekis neviršija 80 tūkstančių hektolitrus.

AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nurodytas akcizų tarifas taikomas pirmiesiems po pranešimo pateikimo iš mažosios alaus daryklos įsteigto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą išgabentiems tame sandėlyje pagamintiems 10 tūkstančių hektolitrus alaus. Kiekvienais metais pranešimo mažajai alaus daryklai teikti nereikia kol ji atitinka AĮ 23 straipsnio 2 dalyje bei Apraše nurodytus reikalavimus.

Pažymėtina, kad analizuojamas sumažintas akcizų tarifas taikomas tik tam iš mažosios alaus daryklos įsteigto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabentam ir jame pagamintam alui, kuris išgabenamas panaikinus akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, todėl AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nurodyto sumažinto akcizų tarifo taikymas yra tiesiogiai siejamas su mažosios alaus daryklos nurodyto alaus realizavimu, t. y. akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimo panaikinimu šiam alui. Taigi, sumažintas akcizų tarifas nėra taikomas alui, kuris iš mažosios alaus daryklos įsteigto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio išgabenamas taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, t. y. kai alus gabenamas su akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumentu (toliau – e-AD).

Jeigu pranešimą pateikusi alaus darykla per kalendorinius metus faktiškai pagamina daugiau nei 80 tūkstančių hektolitrus alaus, ji turi iki kitų metų sausio 30 d. perskaičiuoti akcizus, taikydama visam tais kalendoriniais metais realizuotam alui AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nustatytą alaus akcizų tarifą, pateikti akcizų deklaraciją ir sumokėti akcizų skirtumą.

6. Akcizų lengvata taikoma ir pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrus per kalendorinius metus atgabentam į Lietuvos Respubliką konkrečioje kitos ES valstybės narės mažojoje alaus darykloje, atitinkančioje AĮ 23 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir Tvarkos apraše nustatytus kriterijus, pagamintam alui. Taigi, tais atvejais, kai ūkio subjektai atgabena į Lietuvos Respubliką kitose ES valstybėse narėse įregistruotose mažosiose alaus daryklose pagamintą alų ir jam nori pritaikyti AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nustatytą lengvatą, šie ūkio subjektai Valstybinei mokesčių inspekcijai turi pateikti laisvos formos prašymą dėl akcizų lengvatos taikymo galimybių (toliau – Atgabavimo prašymas). Atgabavimo prašymas pateikiamas per Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų sritį Mano VMI Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2012 m. spalio 3 d. [isakymu Nr. VA-91](#) „Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos portalo e. VMI autorizuotų elektroninių paslaugų srities Mano VMI naudojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Mano VMI), nustatyta tvarka.

1 pavyzdys

Lietuvos įmonė X į Lietuvą atgabeno 8 000 hektolitrus alaus iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos A, kuri šioje ES valstybėje narėje yra pripažįstama mažąja alaus darykla ir per kalendorinius metus pagamina 100 tūkstančių hektolitrus alaus, bei šiam alui nori pritaikyti sumažintą akcizų tarifą, nurodytą AĮ 23 straipsnio 2 dalyje. Ir 10 000 hektolitrus iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos B, kuri, nors ir yra teisiškai ir ekonomiškai nepriklausoma, tačiau jos pagaminamas 60 000 tūkstančių hektolitrus alaus kiekis, viršija toje valstybėje nustatytą kiekį ir dėl to alaus darykla toje valstybėje nėra pripažįstama mažąja alaus darykla. Iš šios alaus daryklos į Lietuvos Respubliką 900 hektolitrus yra atgabenusi ir šiam alui pritaikiusi akcizų lengvatą įmonė C.

Alaus darykla A

Nors alaus darykla A pripažįstama mažąja alaus darykla kitoje ES valstybėje narėje, tačiau ši alaus darykla nebūtų laikoma mažąja alaus darykla Lietuvoje, nes per kalendorinius metus pagamina daugiau nei 80 tūkstančių hektolitrus alaus, t. y., neatitinka mažajai alaus daryklai nustatytų reikalavimų Lietuvoje. Todėl atgabentas 8 000 hektolitrus alaus kiekis turėtų būti apmokestinamas AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytu akcizų tarifu.

Alaus darykla B

Alaus darykla B kitoje ES valstybėje narėje nėra pripažįstama mažąja alaus darykla, tačiau per kalendorinius metus pagamina mažiau nei 80 tūkstančių hektolitrus alaus ir atitinka visus kitus mažajai alaus daryklai nustatytus kriterijus, nurodytus AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, todėl atgabentam alui gali būti taikomas sumažintas akcizų tarifas. Kadangi į Lietuvą iš tos alaus daryklos alų jau buvo atgabenusi ir pritaikiusi akcizų lengvatą įmonė C, tai atgabentams 9 100 hektolitrus alaus galės būti taikomas sumažintas akcizų tarifas, nurodytas AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, o 900 hektolitrus – standartinis akcizų tarifas, nurodytas AĮ 23 straipsnio 1 dalyje.

2 pavyzdys

Lietuvos įmonė X į Lietuvą atgabeno 8 000 hektolitrus alaus iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos A ir iš daryklos B, kurios per kalendorinius metus pagamina po 50 tūkstančių hektolitrus alaus ir atitinka visus mažajai alaus daryklai nustatytus kriterijus, nurodytus AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, bei šiam alui nori pritaikyti sumažintą akcizų tarifą, nurodytą AĮ 23 straipsnio 2 dalyje.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kad alaus daryklos per kalendorinius metus pagamina mažiau nei 80 tūkstančių hektolitrus alaus ir atitinka visus kitus mažajai alaus daryklai nustatytus kriterijus, nurodytus AĮ 23 straipsnio 2 dalyje, ir visas iš šių alaus daryklų į Lietuvą atgabentas alaus kiekis neviršija 10 tūkstančių hektolitrus, todėl atgabentas 8 000 hektolitrus alaus kiekis galėtų būti apmokestinamas AĮ 23 straipsnio 2 dalyje nurodytu akcizų tarifu.

Asmuo (išskyrus Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininką ir asmenį, į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį atgabenantį alų), pageidaujantis, kad jo atgabentam į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagamintam alui būtų taikomas 50 procentų sumažintas akcizų tarifas, alaus atgabavimo į Lietuvos Respubliką dieną privalo kreiptis į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl galimybės jo atgabentam alui taikyti akcizų lengvatą. Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininkas arba asmuo, į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį atgabantis alų, į Valstybinę mokesčių inspekciją privalo kreiptis alaus išgabavimo iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio dieną. Nurodyti asmenys Valstybinei mokesčių inspekcijai turi pateikti 2021 m. gruodžio 17 d. Komisijos [įgyvendinimo reglamento \(ES\) 2021/2266](#), kuriuo nustatomos Tarybos direktyvos 92/83/EEB taikymo taisyklės dėl nepriklausomų smulkiųjų alkoholinių gėrimų gamintojų patvirtinimo ir pasitvirtinimo akcizų taikymo tikslais, priede nustatytos formos pažymėjimą, kuriuo patvirtinama Europos Sąjungos valstybės narės mažosios alaus daryklos bendra metinės produkcijos apimtis ir atitiktis 1992 m. spalio 19 d. Tarybos [direktyvos 92/83/EEB](#) dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo (toliau - Direktyva 92/83/EEB) 4 straipsnio 2 dalyje nustatytiems kriterijams (toliau - Sertifikatas). Nuoroda į Sertifikatą turi būti pateikta e-AD arba supaprastinto akcizais apmokestinamų prekių vežimo dokumento (toliau – e-SAD) 17l bei 18 laukeliuose. Kai alus į Lietuvos Respubliką atgabamas iš kitos ES valstybės narės, kurioje įregistruotiems ūkio subjektams nėra išduodamas Sertifikatas, tačiau šioje ES valstybėje narėje įsikūrusiems ūkio subjektams suteikiama teisė patiems pasitvirtinti, kad šie ūkio subjektai atitinka nepriklausomų smulkiųjų alkoholinių gėrimų ir etilo alkoholio gamintojams nustatytus kriterijus ir bendrąsias produkcijos apimtis, nurodytas Direktyvos 92/83/EEB nuostatose, tai pateikiama to ūkio subjekto deklaracija dėl gamintojo statuso.

Valstybinė mokesčių inspekcija per 3 darbo dienas nuo Atgabavimo prašymo pateikimo dienos nustato, koks tos ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagaminto alaus kiekis einamaisiais kalendoriniais metais jau atgabentas į Lietuvos Respubliką, ir šio prašymo teikėjui per Mano VMI pateikia laisvos formos pranešimą, kuriame nurodo kokiam alaus kiekiui prašymo teikėjas galėtų pritaikyti akcizų lengvatą.

Jeigu dėl akcizų lengvatos taikymo kitos ES valstybės narės tos pačios mažosios alaus daryklos pagamintam alui kreipiasi keli asmenys, akcizų lengvata gali būti taikoma tik pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrus per kalendorinius metus atgabento į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės (jeigu ES valstybės narės mažosios alaus daryklos alus buvo atgabentas į Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlį, – išgabento iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio) tos mažosios alaus daryklos pagaminto alaus. Tokiu atveju akcizų lengvata taikoma to asmens ar tų asmenų (jeigu pirmuosius 10 tūkstančių hektolitrus alaus atgabeno į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės ar atitinkamai išgabeno iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio keli asmenys dalimis), kuris (kurie) anksčiausiai atgabeno į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės arba atitinkamai išgabeno iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio 10 tūkstančių hektolitrus ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagaminto alaus (ar nurodyto kiekio dalį), atgabentam į Lietuvos Respubliką arba atitinkamai išgabentam iš Lietuvos Respublikos akcizais apmokestinamų prekių sandėlio alui.

Tais atvejais, kai Valstybinei mokesčių inspekcijai Atgabavimo prašymą dėl akcizų lengvatos taikymo tos pačios ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagamintam alui tą pačią dieną pateikia keli ūkio subjektai ir su jų atgabentu alaus kiekiu iš tos mažosios alaus daryklos atgabentas alaus kiekis viršija 10 tūkstančių hektolitrus, šiems ūkio subjektams galimybė taikyti akcizų lengvatą paskirstoma proporcingai jų atgabentam alaus kiekiui.

Jeigu asmuo atgabena į Lietuvos Respubliką kelių ES valstybių narių mažųjų alaus daryklų alų, akcizų lengvata gali būti taikoma kiekvienos ES valstybės narės mažosios alaus daryklos pagamintam ir atgabentam į Lietuvos Respubliką alui.

Jeigu ES valstybės narės mažosios alaus daryklos, kurios alus į Lietuvos Respubliką atgabentas taikant akcizų lengvatą, faktiškai per kalendorinius metus pagamintas alaus kiekis viršija 80 tūkstančių hektolitrus, asmuo, atgabėjęs į Lietuvos Respubliką iš kitos ES valstybės narės alaus daryklos pagamintą alų ir pritaikęs akcizų lengvatą, turi iki kitų metų sausio 30 d. perskaičiuoti akcizus, taikydamas visam tais kalendoriniais metais atgabentam alui AĮ 23 straipsnio 1 dalyje nustatytą alaus akcizų tarifą, pateikti akcizų deklaraciją ir sumokėti akcizų skirtumą.

7. Akcizų lengvata kalendoriniais metais Lietuvos Respublikoje importuotam užsienio valstybių mažųjų alaus daryklų pagamintam alui gali būti pritaikyta tik kalendoriniams metams pasibaigus.

Akcizų lengvata taikoma pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrus per kalendorinius metus Lietuvos Respublikoje importuoto užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus.

Asmuo, Lietuvos Respublikoje importavęs užsienio valstybės mažosios alaus daryklos pagamintą alų, turi teisę, kalendoriniams metams pasibaigus, iki kitų metų gegužės 1 dienos kreiptis į teritorinę muitinę, kurios veiklos teritorijoje registruotas importuotojas (toliau – teritorinė muitinė), prašydamas perskaičiuoti akcizus pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrus Lietuvos Respublikoje importuoto šios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus.

Kartu su asmens, Lietuvos Respublikoje importavusio užsienio valstybės mažosios alaus daryklos pagamintą alų, prašymu, nurodytu Aprašo 17 punkte, teritorinei muitinei pateikiami duomenys apie tai, kiek alaus užsienio valstybės mažoji alaus darykla pagamino per praėjusius kalendorinius metus, taip pat dokumentai, kuriais patvirtinama, kad ši užsienio valstybės mažoji alaus darykla atitinka AĮ 23 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir Apraše nustatytus kriterijus. Visi kartu su prašymu pateikiami dokumentai turi būti patvirtinti tos užsienio valstybės, kurioje įregistruota užsienio valstybės mažoji alaus darykla, užsienio valstybių mokesčių administracijos (kompetentingos institucijos), taip pat turi būti pateikti patvirtinti šių dokumentų vertimai į lietuvių kalbą. Pateikiamuose dokumentuose turi būti nurodyta, kada užsienio valstybės mažoji alaus darykla pradėjo alaus gamybą. Jeigu alaus gamyba pradėta tais kalendoriniais metais, kuriais Lietuvos Respublikoje importuotam alui asmuo pageidauja perskaičiuoti akcizus, prašymas gali būti pateiktas tik tuo atveju, jeigu Aprašo 7 punkte nurodytu būdu apskaičiuotas santykinis metinis alaus kiekis neviršija 80 tūkstančių hektolitrus.

Teritorinė muitinė gautą asmens prašymą ir kartu su juo pateiktus dokumentus išnagrinėja Mokesčių ir su mokesčiais susijusių sumų permokų bei per klaidą sumokėtų sumų grąžinimo taisyklių, patvirtintų Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2008 m. lapkričio 27 d. [įsakymu Nr. 1B-741](#) „Dėl Mokesčių ir su mokesčiais susijusių sumų permokų bei per klaidą sumokėtų sumų grąžinimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka. Jeigu pagal pateiktus dokumentus užsienio valstybės mažoji alaus darykla atitinka AĮ 23 straipsnio 2 dalies reikalavimus ir Apraše nustatytus kriterijus, perskaičiuojami akcizai už pirmuosius 10 tūkstančių hektolitrus per kalendorinius metus Lietuvos Respublikoje importuoto šios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus. Akcizų skirtumas grąžinamas AĮ 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

Jeigu prašymą perskaičiuoti akcizus už tos pačios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alų pateikė keli asmenys, akcizų lengvata gali būti taikoma tik pirmiesiems 10 tūkstančių hektolitrus per kalendorinius metus Lietuvos Respublikoje importuoto šios užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus. Tokiu atveju perskaičiuojami akcizai, sumokėti to asmens ar tų asmenų (jeigu pirmuosius 10 tūkstančių hektolitrus alaus importavo keli asmenys dalimis), kuris (kurie) anksčiausiai įformino išleidimo į laisvą apyvartą muitinės procedūrą (procedūras) 10 tūkstančių hektolitrus užsienio valstybės mažosios alaus daryklos alaus (ar nurodyto kiekio dalį).

Jeigu asmuo importuoja kelių užsienio valstybių mažųjų alaus daryklų alų, akcizų lengvata pagal Aprašą gali būti pritaikyta kiekvienos užsienio valstybės mažosios alaus daryklos pagamintam ir Lietuvos Respublikoje importuotam alui.

8. Analizuojama lengvata netaikoma pagal licencines sutartis pagamintam alui. ESTT byloje C-285/14 *Brasserie Bouquet* (toliau - byla) iš esmės apibrėžė, kokiais atvejais alus yra laikomas pagamintu pagal licencines sutartis.

Bylos 19 punkte ESTT pabrėžė, kad Direktyvos 92/83/EEB 4 straipsnyje, kuriame numatoma tam tikromis sąlygomis taikyti sumažintą akcizų tarifą mažųjų alaus daryklų pagamintam alui, leidžiama nukrypti nuo alui taikomo standartinio akcizų tarifo, todėl šio sumažinto akcizų tarifo taikymo sąlygos privalo būti aiškinamos siaurai.

Bylos 23 punkte nustatyta, jog veiklos nevykdymas pagal licenciją taip pat yra viena iš sąlygų, kuria siekiama užtikrinti, kad atitinkama maža alaus darykla būtų iš tiesų nepriklausoma nuo jokios kitos alaus daryklos. Tai leidžia manyti, kad veiklos „pagal licenciją“ sąvoka turi būti aiškinama kaip apimanti alaus gamybą pagal bet kurios formos leidimą, iš kurio būtų galima matyti, kad minėta mažoji alaus darykla nėra visiškai nepriklausoma nuo šį leidimą išdavusio trečiojo asmens. Taip yra kalbant apie leidimą naudoti patentą, prekių ženklą arba trečiajam asmeniui priklausantį gamybos metodą.

Taigi licencija turėtų būti suprantama kaip intelektinės arba nematerialiosios nuosavybės teisė (pvz., visų rūšių patentai, prekių ženklai, pramoninis dizainas, praktinė patirtis), kurią teisės savininkas suteikia kitam asmeniui už atlygį arba nemokamai. Paslaugų teikėjas gali būti juridinis arba fizinis asmuo, kuriam priklauso arba kuris turi teisę disponuoti šia teise ar tam tikromis jos savybėmis ir suteikti jas įsigyjančiam asmeniui, todėl nepriklausomas smulkusis gamintojas neturėtų turėti jokio leidimo, susitarimo ar sutarties, pagal kuriuos jis galėtų naudoti trečiajai šaliai priklausantį patentą, prekės ženklą ar gamybos procesą.

9. Šioje dalyje nustatytos lengvatos taikymo tikslais, alaus gamyba nelaikomas kitoje alų gaminančioje įmonėje pagaminto alaus maišymas ir (arba) pilstymas.

3. Akcizų už alų apskaičiavimo pagal faktinę tūrinę alkoholio koncentraciją taisyklės nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Komentaras

1. Akcizų už alų apskaičiavimo pagal faktinę tūrinę alkoholio koncentraciją taisyklės patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 31 d. [nutarimu Nr. 644](#) „Dėl Akcizų už alų apskaičiavimo pagal faktinę etilo alkoholio koncentraciją taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Apskaičiavimo taisyklės) ir AĮ nuostatos.

2. Ūkio subjektas akcizus už pagamintą alų gali skaičiuoti pasirinktinai:

a) pagal kiekvienos alaus partijos faktinę etilo alkoholio koncentraciją, nustatytą laboratoriniuose tyrimuose, t. y., pagal kiekvienos pagamintos alaus partijos faktinę tūrinę alkoholio koncentraciją procentais, arba

b) pagal Apskaičiavimo taisyklėse nurodytą akcizų apskaičiavimo formulę, t. y. nuo Valstybinei mokesčių inspekcijai pateiktame gaminamo alaus pavadinimų sąrašė nurodytos deklaruotos faktinės etilo alkoholio koncentracijos, jeigu faktinė etilo alkoholio koncentracija neviršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytų ribų. Faktinė etilo alkoholio koncentracija (20°C temperatūros sąlygomis) išreiškiama tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu.

Svarbu pažymėti, kad pasirinkus akcizų apskaičiavimo būdą, jis turi būti taikomas nuosekliai visam gaminamam alui.

Jeigu paėmus pagaminto alaus mėginį nustatyta faktinė etilo alkoholio koncentracija (20°C temperatūros sąlygomis), išreikšta tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu, yra didesnė nei deklaruotoji, ir skirtumas viršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytos paklaidos dydį (kai deklaruotoji etilo alkoholio koncentracija – iki 5,5 procento įskaitytinai, bet faktinė viršija deklaruotąją daugiau kaip 0,5 procentinio punkto; kai deklaruotoji etilo alkoholio koncentracija – didesnė kaip 5,5 procento, bet faktinė viršija deklaruotąją daugiau kaip 1 procentiniu punktu), kaip ir importuojamam

ar atgabentam iš kitos ES valstybės narės alui, akcizai apskaičiuojami pagal tyrimo metu nustatytą faktinę etilo alkoholio koncentraciją visai atitinkamo pavadinimo alaus partijai.

3. Importuojant alų, muitinei turi būti pateikti dokumentai, kuriuose nurodyta šio pavadinimo alaus faktinė etilo alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais. Jeigu muitinei paėmus prekės mėginį nustatyta faktinė etilo alkoholio koncentracija (20 °C temperatūros sąlygomis), išreikšta tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu, yra didesnė, negu nurodyta pateiktame dokumente, ir skirtumas viršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytos paklaidos dydį, akcizai visai importuojamai atitinkamo pavadinimo alaus partijai apskaičiuojami pagal nustatytą mėginio faktinę etilo alkoholio koncentraciją.

4. Apskaičiavimo taisyklėse nustatyta, kad asmenys, atgabenantys alų iš kitos ES valstybės narės, privalo turėti dokumentus, kuriuose nurodyta šio pavadinimo alaus faktinė etilo alkoholio koncentracija, išreikšta tūrio procentais.

Alaus, kaip ir kitų alkoholinių gėrimų, gabenimas ES tarp valstybių narių turi būti įformintas siuntėjo išrašomais akcizais apmokestinamų prekių gabenimo dokumentais: e-AD arba e-SAD. E-AD arba e-SAD turi būti nurodoma gabenamų alkoholinių gėrimų, taip pat ir alaus, faktinė tūrinė etilo alkoholio koncentracija (20°C temperatūros sąlygomis).

Atsižvelgiant į tai, ūkio subjektas alaus akcizus už iš kitos ES valstybės narės atgabentą alų turi skaičiuoti nuo alaus faktinės tūrinės alkoholio koncentracijos procentais, nurodytos kitų ES valstybių ūkio subjektų, iš kurių alus įsigytas / iš kurių gabenamas, išduotuose dokumentuose - e-AD ar e-SAD. Tačiau tuo atveju, jeigu atlikus minėtojo alaus tyrimą nustatyta faktinė etilo alkoholio koncentracija (20 °C temperatūros sąlygomis), išreikšta tūrio procentais dešimtosios dalies tikslumu, yra didesnė, negu nurodyta šiuose dokumentuose, ir skirtumas viršija Apskaičiavimo taisyklėse nurodytos paklaidos dydį, akcizai visai atgabentai atitinkamo pavadinimo alaus partijai apskaičiuojami pagal tyrimo metu nustatytą faktinę etilo alkoholio koncentraciją.